

Ана Ристић

СТРАХ У ДРВЕЋУ

1.

У време најаве рата допутова
белгијски пријатељ:
његов брод, данима оклевајући
слани дланови пропуштаху као попино прасе.

Са њим стигоше и неупотребљиви дарови:
баштованске маказе за непостојећи врт,
скијашко одело за непостојећег скијаша,
планинарски ранац за непостојећа путовања,
мапа фландријског града, као паучина под стаклом
за празан зид кога нема.

И танке, турске муштикле од ружиног дрвета
које сам издеља, тако дугачке
да су се пушачи у малој соби сударали
укрштајући их као запаљена кошља.

»Предвиђене су за већа растојања –
добра би била пространа тераса, салон
или пикник у пољу.
И дим треба испуштати полако, јер ово је дрво
које га упија: гајећи сићушне ларве
што димом се хране.«

Говораше
док му је велика муштикла штрчала
кроз пустињачку браду и косу
као кљун пулавца који претражује
непостојеће гнездо у ваздуху.

У време најава, и његови дарови
најављивачи другачијих употреба:

Нужних растојања, јер све мање оних
између којих би се могла повући;

Запаљених стабала, презасићених димом
што расту на непостојећој земљи;

Одсутних прималаца.

2.

»Све што још могу осећати
страх је од дрвећа:
касних тридесетих, у капутићима од твида
чучали би зурећи у реку као гачци
који отресају са перја игличаст лед, покушљен
под неком стрехом где трајао је чудом, читаве године.
И погађали шта друга обала предаје води: новине,
лутку без хаљине, ципелу пијанца
који се расправљао са чамцима замишљајући
њушке огромних полицијских паса
подвучених шапа, сакривених очију.

Једнога дана, погрешисмо сви:
не беше црни, натрули пањ. Већ у капут замотано тело
на чије лице прилепљен велики, жиличаст лист:
као отисак руке што је залуд покушавала
да склопи капке
па оставила површину свог длана.

Све што још могу осећати
страх је од дрвећа:
из заробљеништва отац посла табакеру;
са мојих иницијала на поклопцу, и у угловима
свеже је мирисало начето дрво.
Тада сам још увек пушио кришом
иако не беше оног од кога бих могао откривен бити:
раздаљина, годинама, превелика.

Све што још увек осећам. Сада знаш
зашто у њу склањам турпије и оловке

тако мале да се више не могу држати у руци:
ситниш који не заузима много, али једва стаје.
Зашто је никада не употребих.
Страх од дрвећа.»

3.

Јунаци Мишиминог »Патриотизма«,
таквима се чињаху: Јапанац и Јапанка
комшијски подстанари. Од њих, тих година, само шум:
од јутра до вечери она би савијала птичице и жабе
од бојеног папира, нижући на излучене нити
источњачких буба;
од доручка до ручка, он дубио из колута жутог сира
геометријска тела и мале фигуре без лица и пола
на тањир, у круг, пажљиво
као да припрема вековно чудо.

А о празницима, за заједничком гозбом
спуштао дрвени штапић под сто
задижући јој сукњу и допирући тамо
где би без њега морао видно пореметити
усправан положај тела, достојанство обедне жртве...

Она водила слободном руком, танком као канџица зебе.
Од њих кроз сто, само шум тих година,
пуцкетање затегнуте коже.

Да ли си очекивао жељно ненајављени сепуку?
Млаз крви кроз врата смео као реп папирног змаја?
Три капи на кимону оне што је рођењем обећала
да ће храбро да гледа, не прекинувши агонију игре

Па бодеш у врату, као кљун кога заборави
одбегла птица – једна од оних коју начинише
мале, жуте руке
знајући можда и тада шта губе...

Разочарање донеше успутне вести:
она се удаде за службеника фабрике сатова
он придоби младу глумицу из Кјота
и суши брод – ресторан на западној обали
где летеће рибе збуњују још само душеке
љубавних туриста отиснутих предалеко.

Ни оштрице достојне срца
ни брода што би изневерио море...

4.

У подне, у твојој малој улици нема никог
но данас, два старца незнанца, на углу
стоје у тишини, већ сатима:
до соба у приземљу допире само мукли звук штапова
који се сударају као гране једног стабла
које слама ветар. Ни кола да на тренутак затрубе
подигавши мутни слап, ни пар капи
да куцну о олук као о рукав стидљивка
што под цемпер скрива прсте:
ништа не дира у њихов чудесни мир.

Погнути док зуре, већ сатима у исто:
фотографију неке бестидне кћери
што посматра их кроз хрпицу лишћа –
због очију што давно издаше их, чини им се,
сва у белом. Или тек тако, један другом кажу.

Тек куцкају се врхови штапова, покушавајући
да усагласе као у древној игри, само њима знаној:
један намакне два-три јесења листа,
други гурка у страну – у тајном дослуху,
не проговарајући ништа.

5.

Када у племену умре неко важан, био судија,
врач ил' обућар на добром гласу
нордијски сељани посеку најшире стабло
у кругу његовог дома. Но пре тога дође
свидећи јарл*: потврди ли да дебло није
довучено са стране, почиње познати обред.

Јер сваки Норманин, држи ли до себе
по пунолетству сади дрво што биће му и ковчег:
тако ни слава ни моћ никада не надрасту
подножје свог лука. А сенка крошње на капије пада
као рука која би тело задржати могла, али неће...

Стабло дубе старци и одрасла деца, а лепш
на смрзнутој земљи, девице покривају штављеном кожом
и трљају лојем ирваса, јер прети му лед.
И кажу, Один га заклања огрнут викиншким плаштом
те снег веје само по рубовима...

---

* Јарл – племенски вођа код Нормана

Онда га у дрвеној љусци пуне низ лофатске воде
као иглу истргнуту из компаса што бира нови правац.
Зими пред њим разбијач леда крене:
за трен, као део древне жртве
змије од воде положи провидне кошуље
на оштрице хладних рубова.

И обичај тражи да сва села одвоје од огрева
цакове цепаница уронивши за њим:
све до априла лед мреже тамне коре
као укочена тела дубинских риба, покошена светлом.

Спратови Валхале призивају своје...
Укрштају рогови древних Викинга...
Кажу, душа се скупља у облик звона и из ноћи у ноћ
болно одјекују брда као уста поклопљена штитом...

Кажу, иако знају

Већ следећег јутра двоколице на обалама
чекаће на мокро дрво покупљено крај ледника –
јер дуга зима следи законик својих погубљења

И неки сиромашак на свом спруду
једва дочекати гуње, шубару и покров од воштене коже
гунђајући на народ који своје мртве
још увек на онај свет босоноге шаље.